

Morir: variació de *mo-* seguit de [i] tònica (ALDC, IX, 2044. *Morir* [Infinitiu])

Al llarg de l'obra hem vist el tractament de [o] àtona seguida de [i] tònica amb dues alternatives: **1)** [o] seguida d'una vocal tònica diferent de *i* (*plorar*, veg. *PALDC*, I, mapa 5); **2)** [o] seguida de [i] tònica (*cosí*, *coixí*, veg. *PALDC*, II, mapes 110 i 111). Hi afegim ara una altra alternativa: **3)** [o] del segment *mo-* seguit de *i* tònica (*morir*). Creiem que és important donar compte d'aquesta variació contextual de [o] en el verb *morir* (< llat. vg. *MŌRĪRE) per la seva diferent distribució areal i pels factors que la condicionen, sense tenir en compte si el verb és pronominal o no.

En el cas **1)**, es tracta d'un fet estructural que manté la [o] en cat. occ. i mall. i la tanca en [u] en cat. or., des del s. XV, davant una vocal tònica que no sigui [i] (*pl[o]rar/pl[u]rar*; *c[o]mú/c[u]mú*); en el cas **2)**, és la [i] tònica que, en el cas del cat. occ. (i mall.), condiciona el tancament de [o] (*c[o]sí/c[u]sí*; *c[o]jxi/c[u]jxi*).

En el cas **3)**, que ens ocupa aquí, es representa el tancament de [o] àtona seguida de [i] tònica en cat. nord-occ. i mall., però formant part del segment *mo-* (*m[o]rir/m[u]rir*). Comparant els mapes esmentats, comprovem que en part del cat. nord-occ. i del mall., així com del val., àrees de [mo]- en altres mots, el tancament a [mu]- (*m[u]rir*) presenta més espais: la raó és que la labial de [mo]- ha labialitzat la vocal passant-la a [u] ([mu]-) per un procés d'assimilació que es dona en altres contextos (MODIOLU > *mojol > *mujol* 'vermell d'ou', MORTARIU > *m[o]rter* > *m[u]rter*, i casos inversos com MÚSTELA > *mostela*).

Com a mots complementaris s'han enregistrat *badaiar* 75, com si fos 'fer el darrer badall', i *petar* 87, des de 'trencar-se violentament', un i altre de caràcter expressiu. Són mots normatius *morir*, des del *DOrt*, 1917; *petar*, des del *DG1*, 1932, que qualifica el mot de "familiar", canviat en "popular" en el *DIEC1*, 1995.

